

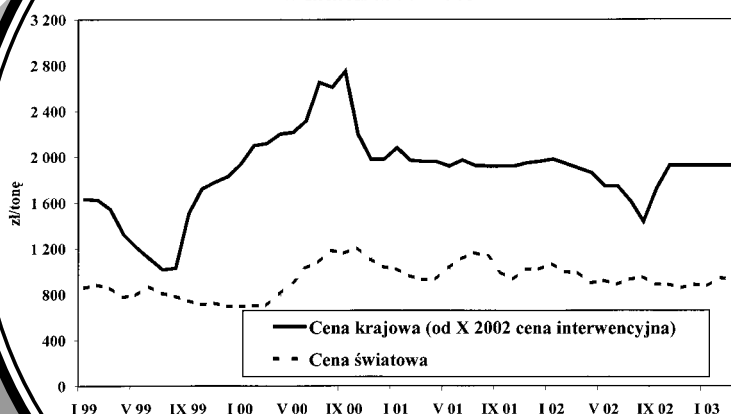
RYNEK CUKRU

stan i perspektywy

ISSN 1231-2630

ANALIZY
RYNKOWE

Światowe i krajowe ceny cukru białego
w latach 1999-2003

CZERWIEC 2003

Spis treści

REASUMPCJA

- I. Uwarunkowania makroekonomiczne
- II. Sytuacja na rynku światowym – *Z. Smoleński, Ł. Chudoba*
- III. Produkcja buraków cukrowych – *Ł. Chudoba*
- IV. Stan przemysłu cukrowniczego – *Ł. Chudoba*
- V. Zużycie cukru – *Z. Smoleński, P. Szajner*
- VI. Handel wewnętrzny – *Z. Smoleński, T. Zdziarska*
- VII. Handel zagraniczny – *P. Szajner*
- VIII. Interwencja na rynku cukru – *K. Grabowska-Zajęc*
- IX. Inne środki słodzące – *P. Szajner, Ł. Chudoba*

**Przy publikowaniu fragmentów analizy oraz informacji i danych liczbowych
prosimy o podanie źródła.**

Analizę przygotowano w Zakładzie Badań Rynkowych IERiGŻ
Świętokrzyska 20, 00-950 Warszawa
Kierownik Zakładu – prof. dr hab. Jan Małkowski, tel.: (0·prefiks·22) 827-36-64

AUTORZY:

prof. dr hab. Zygmunt Smoleński

• IERiGŻ • Warszawa
Tel.: (0·prefiks·22) 826-75-53

dr Łucja Chudoba

• IERiGŻ • Warszawa
Tel.: (0·prefiks·22) 826-50-31 wew. 415

mgr inż. Piotr Szajner

• IERiGŻ • Warszawa
Tel.: (0·prefiks·22) 826-50-31 wew. 719

mgr Katarzyna Grabowska-Zajęc

• ARR • Warszawa
Tel.: (0·prefiks·22) 661-78-37

mgr inż. Teresa Zdziarska

• IERiGŻ • Warszawa
Tel.: (0·prefiks·22) 826-50-31 wew. 440

Analizę zrecenzowała i zatwierdziła w dniu 27.05.2003 r. Rada Rolniczych Analiz Ekonomicznych w składzie:
Zdzisław Adamczyk, Tadeusz Chrościcki, Jan Małkowski, Krzysztof Materko, Bożena Nowicka, Roman Urban (wiceprzewodniczący),
Maria Zwolińska (przewodnicząca).
Kolejna analiza wydana będzie w grudniu 2003 r.

REASUMPCJA

W kampanii 2002/03 wyprodukowano 2018 tys. ton cukru (w przeliczeniu na cukier biały), o 31% więcej niż rok wcześniej. Przerobiono na cukier 14 mln ton buraków cukrowych, zebranych z powierzchni 303 tys. ha. Plony buraków cukrowych wyniosły 44,3 t/ha (wobec 37,0 t/ha średnio w latach 1997–2001), a wydajność cukru z buraków cukrowych – 14,46% (wobec 14,20% średnio w 5 poprzednich kampaniach). Liczba plantatorów buraków cukrowych zmniejszyła się w 2002 r. do 91,5 tysięcy z 99,4 tysięcy w 2001 r. i 112 tysięcy w 2000 r. Przeciętna powierzchnia plantacji wzrosła w 2002 r. do 3,31 ha, wobec 3,19 ha w 2001 r. i 2,98 ha w 2000 r.

Minimalna, urzędowa cena skupu buraków cukrowych kwoty A, wprowadzona po raz pierwszy w 2002 r., była o ok. 14% wyższa od przeciętnej ceny skupu buraków tej kwoty w 2001 r. (uzgadnianej swobodnie i odrębnie w każdej cukrowni). Wzrost średniej ceny wszystkich buraków – tj. A, B i C – skupionych w 2002 r. był znacznie mniejszy, gdyż w roku 2001 przedmiotem skupu były prawie wyłącznie buraki A.

W 2002 r. nastąpiło poważne pogorszenie sytuacji finansowej przemysłu cukrowniczego. Zysk brutto w relacji do przychodów z całokształ-

tu działalności wyniósł zaledwie 0,40%, natomiast wynik finansowy netto zamknął się stratą w wysokości 0,43% przychodów. Główną przyczyną był niski poziom cen zbytu cukru na rynku krajowym i rynku światowym. Ceny te utrzymywały się na poziomie nie wyższym od urzędowej ceny minimalnej (od października 2002 r. – ceny interwencyjnej), podczas gdy ceny skupu surowca kwoty A wydatnie wzrosły. W rezultacie około 56% przedsiębiorstw branży cukrowniczej nie osiągnęło w 2002 r. zysku netto.

W końcu 2002 r. i na początku 2003 r. procesy restrukturyzacji i prywatyzacji przemysłu cukrowniczego uległy przyspieszeniu. W kampanii 2002/03 jedenaście cukrowni zostało wyłączonych z przerobu buraków cukrowych, dzięki czemu zwiększyło się – choć w niedużym jeszcze stopniu – wykorzystanie potencjału produkcyjnego pozostałych zakładów. W kwietniu 2003 r. część akcji Śląskiej Spółki Cukrowej została sprzedana francuskiemu koncernowi cukrowniczemu, powiązanemu z obecną w Polsce firmą niemiecką. W Krajowej Spółce Cukrowej podjęto działania zmierzające do połączenia kapitałowego z kontrolowanymi obecnie cukrowniami; jest to warunek niezbędny dla przyspieszenia restrukturyzacji tego ugrupowania.

Na krajowym rynku utrzymuje się przewaga podaży cukru nad popytem (tab. 1). Podstawową przyczyną jest wprowadzanie na rynek nadmiernych ilości cukru. Przyczynia się do tego również import na zasadach preferencyjnych oraz interwencyjna sprzedaż cukru z rezerw państwowych na podkarmianie pszczół. Jedynie w sezonie 2001/02 niska produkcja cukru nie dopuściła do zwiększenia zapasów końcowych. W bieżącym sezonie 2002/03 zapasy końcowe wyniosą ok. 340 tys. ton i będą stanowiły 21% popytu krajowego, podczas gdy w celu stabilizacji rynku niezbędne są zapasy końcowe wynoszące 8–9% krajowego zużycia.

Popyt krajowy na cukier ze strony gospodarstw domowych, przetwórstwa spożywczego i pozostałych dziedzin gospodarki narodowej kształtuje się na poziomie 1590 tys. ton. Konsumpcja cukru w gospodarstwach domowych i zakładach żywienia zbiorowego wykazuje tendencje spadkowe, rośnie natomiast spożycie artykułów zawierających cukier.

Na skutek rosnącej przewagi podaży nad popytem ceny cukru na rynku krajowym od 2001 r. wykazują tendencje spadkowe. W sezonie 2002/03, mimo obowiązującej ceny interwencyjnej 1,80 zł/kg + 7% VAT, tj. 1926 zł/t, ceny zbytu spadły jesienią

Tabela 1

Bilans cukru
w tys. ton

Wyszczególnienie	Sezony					
	1998/99	1999/00	2000/01	2001/02	2002/03 przewidywania	2003/04 prognoza
Zapasy początkowe w dniu 1 października a)	269	315	175	245	244	337
Produkcja	2063	1805	2013	1602	1977	1800
Import	12	51	45	85	80	80
Zużycie krajowe	1590	1600	1600	1590	1590	1590
Zmiana stanu rezerw (+) (-)	+1	-11	+14	+15	+13	.
Eksport	440	385	402	113	387	210
Zapasy końcowe w dniu 30 września a)	315	175	245	244	337	417

a) Zapasy u producentów i w handlu.

Źródło: Dane GUS i szacunek autorów.

do 1500 zł/t, a następnie stopniowo wzrastały do 1750 zł/t wiosną br. Ceny detaliczne, normalnie kształtujące się na poziomie o ok. 30% wyższym od cen zbytu, w okresie od listopada 2002 r. do marca 2003 r. utrzymywały się na poziomie 2,20–2,22 zł/kg.

Zgodnie z przepisami ustawy o regulacji rynku cukru z 21 czerwca 2001 r., Agencja Rynku Rolnego administruje kwotami produkcji cukru i monitoruje krajowy rynek cukru. Ponadto udziela poręczeń spłaty kredytów podmiotom przemysłu cu-

krowniczego, znajdującym się przejściowo w trudnych warunkach finansowych.

Na światowym rynku cukru pogłębia się przewaga podaży eksportowej nad popytem importowym, co od czterech sezonów powoduje bardzo niski poziom cen notowanych na giełdach międzynarodowych. W ciągu pierwszych czterech miesięcy 2003 r. na giełdzie w Londynie (fob, kontr. 5) ceny cukru białego wahały się od 223,6 USD/t w kwietniu do 244,3 USD/t w lutym. W tym sa-

mych czasie ceny cukru surowego kształtowały się od 174,5 USD/t do 201,6 USD/t.

Światowa produkcja cukru, wg szacunku firmy F. O. Licht, w przeliczeniu na cukier surowy wzrosła ze 138,1 mln ton w sezonie 2001/02 do 142,6 mln ton w sezonie bieżącym, tj. o 3,3%. Równocześnie przewidywany jest wzrost spożycia światowego o 2,4%, tj. odpowiednio ze 136,2 mln ton do 139,4 mln ton. W tych warunkach nie można oczekiwać wzrostu cen cukru na rynku międzynarodowym.

SUMMARY

Sugar production in the 2002/03 campaign was 31% up from the previous season and totalled 2018 thousand tons (in terms of white sugar). Sugar beet processing amounted to 14 mio tons harvested from 303 thousand ha. Sugar beet yield reached 44,3 t/ha versus 37 t/ha in average for the period of 1997–2001. Sugar contents amounted to 14,46% comparing to the average of 14,20% for the last five years. The number of sugar beet producers in the year 2002 declined to 91,5 thousand versus 99,4 and 112,0 thousand in 2001 and 2000 respectively. Average size of sugar beet plantation increased to 3,31 ha versus 3,19 and 2,98 ha respectively in 2001 and 2000.

Administered minimum procurement price of sugar beet within quota A, introduced for the first time in 2002, was roughly 14% up from relevant price in 2001 (the price was fixed independently at every sugar plant). Increase of average prices of all sugar beet, i. e. within quotas A, B and C, procured in 2002 was significantly lower than in 2001 when procurement concerned almost exclusively quota A.

Economic and financial results of sugar industry in 2002 were subject to a remarkable deterioration. Net profit compared to revenue totalled slight 0,40% and financial results at

net level showed a loss of 0,43% of the revenue. The deterioration resulted from low level of sugar prices recorded in as well domestic as in the world markets. Domestic prices fluctuated around the level of minimum administered prices (since October 2002 intervention prices), while the prices of sugar beet of quota A significantly increased. Reflecting that around 56% of the enterprises operating in the sector was not able to generate profits at net level.

At the break of 2002 and 2003 the processes of privatisation and restructuring of sugar sector accelerated. In the 2002/03 campaign 11 sugar plants were excluded from sugar beet processing. In effect, the utilisation of production capacities of the plants remaining in production yet slightly increased. In April 2003 a part of the shares of Slask Sugar Company (SSC) was sold to a French sugar holding linked with a German company operating in Poland. The National Sugar Company (NSC) undertaken necessary steps for a capital merge with presently controlled sugar plants, which is a prerequisite for restructuring of this holding.

The domestic market is dominated with persisting sugar surpluses (see Tab. 1), which results from excessive deliveries to the market. Imports on preferential conditions and interven-

tion sales out of the state reserves for the beekeepers also contributed to this situation. It was only the case in the 2001/02 when low sugar production prevented closing stocks from a rise. In the current season, closing stocks are expected at circa 340 thousand tons, which would contribute 21% of domestic use, while the level of some 8–9% is considered necessary to keep the market balanced.

Domestic demand for sugar generated by the households, processing and other sectors of the economy is estimated at 1590 thousand tons. The consumption of sugar in the households and gathering networks shows downward tendencies. On the other hand, the consumption of sugar products increases.

Reflecting persisting surpluses domestic prices have been sloping down since 2001. Despite binding intervention price (1,80 PLN/kg plus 7% of VAT, i. e. 1926 PLN/t) sale prices of white sugar in the autumn of 2002 declined to 1500 PLN/t. Then a consequent increase to 1750 PLN/t in the spring 2003 was observed. Retail prices usually fluctuating 30% above the sale prices, over the period of November 2002 – March 2003 fluctuated between 2,20 and 2,22 PLN/kg.

According Law on sugar market regime of 21st of June 2001 the Agricul-

Table 1

Sugar balance sheet ('000 t)

Item	Seasons					
	1998/99	1999/00	2000/01	2001/02	2002/03 estimation	2003/04 forecast
Beginning stocks as of 1st October a)	269	315	175	245	244	337
Production	2063	1805	2013	1602	1977	1800
Import	12	51	45	85	80	80
Domestic use	1590	1600	1600	1590	1590	1590
Changes in stocks (+) (-)	+1	-11	+14	+15	+13	.
Export	440	385	402	113	387	210
Ending stocks as of 30th September a)	315	175	245	244	337	417

a) Stocks at producers and in trade.

Source: CSO and the authors' estimations.

tural Market Agency (AMA) is responsible for the administration of sugar production quotas and for monitoring of domestic sugar market. Moreover, the AMA is entitled to grant credit warranties to the enterprises operating in sugar sector, facing temporary financial problems.

Growing excessive export supplies dominate over import demand on the

world market of sugar. Therefore, since four seasons sugar quotations at commodity exchanges fluctuate at a very low level. White sugar prices at the London Commodity Exchange (LCE) quoted in the first four months of 2003 fluctuated from 223,6 USD/t in April to 244,3 USD/t in February (fob, May contracts). At the same time, the price of raw sugar varied from 174,5 to 201,6 USD/t.

According to F. O. Licht estimations world sugar production is to increase from 138,1 mio tons in the 2001/02 season to 142,6 mio tons in the season of 2002/03, i. e. by 3.3%. The world disappearance is respectively forecast to increase by 2,4% from 136,2 to 139,4 mio tons. Such conditions do not allow to expect any rise in sugar prices on international markets.

W serii Analizy Rynkowe w najbliższym czasie ukaza się:

1. Rynek rzepaku /23/ • czerwiec 2003,
2. Rynek owoców i warzyw /22/ • lipiec 2003,
3. Rynek ziemi rolniczej /6/ • wrzesień 2003,
4. Rynek środków produkcji i usług dla rolnictwa /24/ • wrzesień 2003,
5. Rynek pasz /14/ • październik 2003,
6. Rynek mięsa /25/ • październik 2003,
7. Rynek drobiu i jaj /24/ • październik 2003,
8. Rynek mleka /25/ • październik 2003,
9. Rynek zbóż /25/ • listopad 2003,
10. Rynek ziemniaka /24/ • listopad 2003,
11. Handel zagraniczny produktami rolno-spożywczymi /18/ • grudzień 2003,
12. Popyt na żywność /4/ • grudzień 2003,
13. Rynek cukru /24/ • grudzień 2003.

Prenumerata Analizy (2 zeszyty) w 2003 roku wynosi 34 zł.
Zamówienia z podaniem tytułu i ilości egzemplarzy prosimy kierować do
Działu Wydawnictw Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej,
ul. Świętokrzyska 20, skr. poczt. 984, 00-950 Warszawa. Tel. (0-prefiks-22) 826 50 31 wew. 685, faks 827 19 60
e-mail: dw@ierigz.waw.pl <http://www.ierigz.waw.pl>
